వ్యాఖ్యాన ప్రకరణం

1893. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా అన్నారు:- ఇస్రాయీల్ సంతతివారికి "పట్టణ ముఖద్వారం గుండా వంగి హిత్తతున్, హిత్తతున్* అంటూ ప్రవేశించండి" (2:58) అని ఆజ్ఞ అయింది. కాని వారు దైవాజ్ఞ భావాన్ని మార్చివేశారు. పాప క్షమాపణ అనడానికి బదులు 'వెన్నులో గింజ' అంటూ పిరుదులను ఈడుస్తూ (కుప్పిగంతులేస్తూ) ప్రవేశించారు.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 60వ ప్రకరణం-అంబియా, 28వ అధ్యాయం - హద్దసనీ ఇస్హాఖుబ్ను నస్ర్)

1894. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) జీవిత చరమదశలో దేవుడు నిరంతరాయంగా మాటిమాటికి దివ్యావిష్కృతి (వహీ)ని అవతరింపజేశాడు. ముఖ్యంగా ఆయన నిర్యాణానికి ముందు అనేకసార్లు దివ్యావిష్కృతి అవతరించింది. ఆ తర్వాత ఆయన ఇహలోకం వీడిపోయారు.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 66వ ప్రకరణం - ఫజాయిలె ఖుర్ఆన్, 1వ అధ్యాయం - కైఫ నుజూలుల్ వహీయి)

1895. హజ్రత్ తారిఖ్ బిన్ షిహాబ్ (రహ్మాలై) కథనం:- ఒక యూద మతస్థుడు హజ్రత్ ఉమర్ (రజి)తో మాట్లాడుతూ "విశ్వాసుల నాయకా! మీ గ్రంథంలో మీరు పఠించే ఒక సూక్తి ఉంది. ఆ సూక్తి గనక మా యూదులపై అవతరించి ఉంటే, మేమా సూక్తి అవతరించిన రోజును పండుగ దినంగా చేసుకునేవాళ్ళము" అని అన్నాడు. హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) "ఆ సూక్తి ఏది?" అని అడిగారు. యూదుడు ఆ సూక్తిని ఇలా పఠించాడు, "నేనీ రోజు మీ కోసం మీ ధర్మాన్ని సంపూర్ణం గావించి, మీకు (ప్రసాదించవలసిన) నా అనుగ్రహ భాగ్యాన్ని పూర్తి చేశాను. మీ కోసం ఇస్లాంను మీ ధర్మంగా ఆమోదించాను". (5:3)

దానికి హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) సమాధానమిస్తూ "ఆ రోజు ఏదో మాకు బాగా తెలుసు. పైగా దైవప్రవక్త (సల్లం)పై ఈ సూక్తి ఎక్కడ అవతరించిందో కూడా మాకు తెలుసు. ఆ రోజు శుక్రవారం. దైవప్రవక్త (సల్లం) అరఫాత్ ప్రాంతంలో (ప్రసంగించడానికి) నిల్చున్నారు. (శుక్రవారం ముస్లింలకు ఇంతకు ముందు నుంచే పండుగ రోజుగా పరిగణించబడుతూ వస్తోంది)" అని అన్నారు.

(సహీహ్ బుఖారీ:-2వ ప్రకరణం - ఈమాన్, 33వ అధ్యాయం-జియాదతిల్ ఈమాని వనుఖ్సానిహీ)

1896. హజ్రత్ ఉర్వా బిన్ జుబైర్ (రజి) కథనం:-(దివ్యఖుర్ఆన్‌లో) "మీరు అనాథలకు న్యాయం చేకూర్చలేమని భయపడితే, మీకు నచ్చిన స్త్రీలలో ఇద్దర్ని (గాని), ముగ్గుర్ని (గాని), నల్గుర్ని(గాని) వివాహమాడండి" (4:3) అనే దైవసూక్తిని గురించి నేను విశ్వాసుల మాతృమూర్తి హజ్రత్ ఆయిషా (రజి)ను అడిగాను. దానికామె ఈ విధంగా సమాధానమిచ్చారు:-

---

★ 'హిత్తతున్' అంటే 'ఇది క్షమాపణ కోరవలసిన సమయం, పాపాలు దూరమవుతున్నాయి' అని అర్థం. (సంకలనకర్త)

"బాబూ! దానికి అనాథ బాలిక అని అర్థం. ఒకరి (అంటే ఒక బంధువు) సంరక్షణలో పోషించబడుతూ, సంరక్షకునికి తన సంపదలో భాగం కల్పించిన అనాథ బాలిక ఆమె. ఆ తరువాత ఆ సంరక్షకుడు ఆమె అందాన్ని, ఆమె ఆస్తిని మోహించి మహర్ విషయంలో న్యాయం చేకూర్చకుండా ఆమెను వివాహమాడగోరుతాడు. అంటే ఆమెకు ఇతర స్త్రీలకు ఇచ్చేటంత మహర్ ఇవ్వడానికి అంగీకరించడు. అందువల్ల ఈ సూక్తిలో అలాంటి బాలికలను మహర్ విషయంలో న్యాయం చేకూర్చకుండా వివాహమాడకూడదని ఆజ్ఞాపించబడింది. సంరక్షకుడు అలాంటి బాలికను వివాహమాడదలిస్తే ఆమెకు చెల్లించవలసిన మహర్‌ని పూర్తిగా చెల్లించాలి. తరువాత ఆ బాలికలే కాకుండా మీకు నచ్చిన ఇతర స్త్రీలను కూడా చేసుకోవచ్చని ఈ సూక్తిలో తెలియజేయబడింది.

"ఈ సూక్తి అవతరించిన తరువాత ప్రజలు మళ్ళీ దైవప్రవక్త (సల్లం)ను దాని గురించిన వివరాలు అడిగారు. అప్పుడు ఈ (క్రింది) సూక్తి అవతరించింది - "ప్రజలు నిన్ను స్త్రీలను గురించి తీర్పు అడుగుతున్నారు. వారికిలా చెప్పు, వారి విషయంలో దేవుడు మీకు తీర్పు యిస్తున్నాడు. దాంతోపాటు ఈ గ్రంథంలో మీకు ఇంతకు పూర్వం వినిపించిన ఆజ్ఞలను కూడా ఆయన మీకు గుర్తు చేస్తున్నాడు. అంటే అనాథ బాలికలకు సంబంధించిన ఆజ్ఞలు. ఆ బాలికల హక్కులను మీరు నిర్వర్తించరు. వారికి పెళ్ళిళ్ళు చేయరు (వారి అందం, ఆస్తి చూసి స్వయంగా మీరే వారిని వివాహమాడడానికి ఉవ్విళ్ళూరుతారు). ఎలాంటి శక్తిస్థోమతాలేని పసిపిల్లలకు సంబంధించిన ఆజ్ఞలు కూడా. అనాథలకు న్యాయం చేకూర్చాలని దేవుడు మీకు ఉపదేశిస్తున్నాడు". (4:127)

"ఈ గ్రంథంలో మీకు ఇంతకు పూర్వం విన్పించిన ఆజ్ఞలు" అంటే 'మీరు అనాథలకు న్యాయం చేకూర్చలేమని భయపడితే, మీకు నచ్చిన స్త్రీలను ఇద్దర్ని (గాని), ముగ్గుర్ని (గాని), నల్గుర్ని (గాని) వివాహమాడండి' అనే మొదటి సూక్తి అన్నమాట. రెండవ సూక్తిలో 'వారికి పెళ్ళిళ్ళు చేయరు లేదా స్వయంగా మీరే వారిని వివాహమాడడానికి ఉవ్విళ్ళూరుతారు' అంటే సంరక్షకునికి తన సంరక్షణలో ఉండే అనాథ బాలికపట్ల ఆకర్షణ అని అర్థం. సంరక్షకుడ్ని ఆకట్టుకునేటంత అందం, ఆస్తి లేకపోతే అతనామె వివాహాన్ని చేయకుండా ఆమె ఆస్తిని స్వాహా చేస్తాడు. అందం, ఆస్తి ఉంటే స్వయంగా అతనే ఆమెను వివాహమాడతాడు. ఇక్కడ ఆకర్షణ అనేది రెండు పరిస్థితులకూ వర్తిస్తుంది. అందువల్ల (ఈ వైఖరి మానుకొని) అనాథ బాలికలకు న్యాయం చేకూర్చాలని ఆదేశించడం జరిగింది. వారిని వివాహమాడదలచుకుంటే వారికి చెల్లించవలసిన మహర్ ధనాన్ని పూర్తిగా చెల్లించి న్యాయం చేకూర్చాలి. ఒకవేళ ఆమెను వివాహమాడడం తనకు ఇష్టం లేకపోతే ఇతరులకిచ్చి వివాహం జరిపించాలి. ఆ విధంగానైనా ఆమెకు న్యాయం చేకూర్చాలి".

(సహీహ్ బుఖారీ:- 47వ ప్రకరణం - షిర్కత్, 7వ అధ్యాయం - షిర్కతిల్‌యతీమి వ అహ్లిల్ మీరాస్)

1897. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) కథనం:- "అనాథ (పిల్లల) సంరక్షకుడు ధనికుడయి ఉంటే అతను దేవునికి భయపడుతూ (వారి పట్ల) మసలుకోవాలి. పేదవాడయి ఉంటే సముచిత రీతిలో (అనాథ పిల్లల ఆస్తిని) తినాలి". (దివ్యఖుర్ఆన్-4:6)

అనాథ సంరక్షణ బాధ్యత వహిస్తూ అతని ఆస్తిని కాపాడే వ్యక్తి విషయంలో ఈ సూక్తి అవతరించింది. అలాంటి సంరక్షకుడు పేదవాడయి ఉంటే అతను అనాథ ఆస్తిని న్యాయబద్ధంగా - సముచితరీతిలో - అనుభవిస్తే అందులో ఎలాంటి తప్పులేదు.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 95వ అధ్యాయం - మన్ అజ్రా అమ్రల్ అమ్సారి అలా మాయత ఆరఫూన్ బైనహుమ్)

1898. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) కథనం:- "స్త్రీకి తన భర్త తనను వేధిస్తాడని లేదా నిరాదరిస్తాడని భయముంటే" (ఖుర్అన్-4:128)....

ఒక పురుషుడు తన భార్యను అంతగా పట్టించుకోకుండా ఆమెను వదిలేద్దామని భావిస్తాడు. ఆ స్థితిలో అతని భార్య '(నాకు విడాకులివ్వకు) నీవు రెండో పెళ్ళి చేసుకోవడానికి నేను అనుమతిస్తున్నాను'★ అని అంటుంది. అలాంటి భర్త విషయంలో ఈ సూక్తి అవతరించింది.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 46వ ప్రకరణం - మజాలిమ్, 11వ అధ్యాయం - ఇజా ఖల్లలహూ మిన్ జుల్మిహీ ఫలా రుజూ అమినహు)

1899. హజ్రత్ సయీద్ బిన్ జుబైర్ (రజి) కథనం:- ఒక సూక్తి భావం విషయంలో కూఫా ప్రజల్లో భేదాభిప్రాయాలు వచ్చాయి. నేనప్పుడు హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) దగ్గరకు వెళ్ళి ఆ సూక్తిని గురించి అడిగాను. ఆయన దానికి సమాధానమిస్తూ "ఎవరైనా విశ్వాసిని ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చంపితే దాని ప్రతిఫలం నరకం అవుతుంది- (4:93) అనే సూక్తి ఈ వ్యవహారం గురించి అవతరించిన చివరి సూక్తి. దీన్ని మరే సూక్తీ రద్దు చేయలేదు" అని అన్నారు.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 65వ ప్రకరణం - తఫ్సీర్, 4వ సూరా - నిసా, 16వ అధ్యాయం - వమయ్యఖ్తుల్ మూమినన్ ముతఅమ్మిదన్ ఫజజావుహూ జహన్నమ్)

1900. హజ్రత్ అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ అబ్జా (రజి) కథనం:- (1) "ఎవరైనా విశ్వాసిని ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చంపితే దాని ప్రతిఫలం నరకం అవుతుంది" (4:93); (2) "అల్లాహ్‌ను తప్ప మరే దైవాన్ని మొరపెట్టుకోని వారు, అల్లాహ్ నిషేధించిన ఏ ప్రాణినీ అన్యాయంగా చంపనివారు, వ్యభిచారానికి పాల్పడనివారు - ఈ (పాప) కార్యాలు చేసేవాడు తన పాపాలకు పర్యవసానం అనుభవిస్తాడు". (25:68)

నేనీ రెండు సూక్తుల్ని గురించి హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి)ని అడిగితే ఆయన ఈ విధంగా తెలియజేశారు: "ఈ రెండవ సూక్తి అవతరించినప్పుడు మక్కా బహుదైవారాధకులు (నొసలు చిట్లిస్తూ) 'మనం బహుదైవారాధన (షిర్క్) కూడా చేశాము, దేవుడు నిషేధించిన ప్రాణిని ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా హతమార్చడం కూడా చేశాము, నీతిమాలిన చర్యలక్కూడా పాల్పడ్డాము. (అంటే మనం సరాసరి నరకంలోకి పోయి పడతామన్నమాట. మన పాపాల మన్నింపుకు మరో దారే లేదన్నమాట)' అని అన్నారు. అప్పుడు ఈ సూక్తి అవతరించింది - '(పాపం చేసిన తరువాత) పశ్చాత్తాపంతో పాపక్షమాపణ

★ అంటే నాకు విడాకులివ్వకు అని అర్థం. విడాకుల కంటే (రెండో పెళ్ళి చేసుకోవడం ద్వారా) పరస్పరం రాజీపడటం మంచిది. స్త్రీ భర్తతో కొంతకాలం కాపురం చేసింది గనుక, మిగిలిన జీవితం కూడా అతనితో పాటు గడపటమే మంచిది.

వేడుకొని, సత్యాన్ని విశ్వసించి సదాచార వైఖరి అవలంబించిన వారు తప్ప. అలాంటి వారి పాప కార్యాలను దేవుడు పుణ్యకార్యాలుగా మార్చుతాడు. ఆయన గొప్ప క్షమాశాలి, అపార దయామయుడు' (25:70)".

(సహీహ్ బుఖారీ:- 65వ ప్రకరణం - తఫ్సీర్, 25వ సూరా - ఫుర్ఖాన్, 3వ అధ్యాయం - యుజాఅఫు లహుల్ అజాబు యౌమల్ ఖియామ)

1901. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజి) కథనం:- "ఎవరైనా మీ దగ్గరకు సలాం చేస్తూ వస్తే అతనికి వెంటనే 'నీవు విశ్వాసివి కావు' అని చెప్పకండి. మీరు ప్రాపంచిక ప్రయోజనాలు కోరుతున్నారా? అయితే..." (4:94). మేకలు కలిగి ఉన్న ఒకతని దగ్గరకు ముస్లింలు వచ్చినప్పుడు అతను వారిని చూసి అస్సలాము అలైకుం అన్నాడు. కాని ఆ ముస్లింలు అతడ్ని (విశ్వాసిగా నాటకమాడుతున్న శత్రువనుకొని) చంపివేశారు. చంపి అతని మేకల్ని కూడా తీసికెళ్ళారు. ఆ సందర్భంలో ఈ సూక్తి అవతరించింది. ఇందులో ప్రాపంచిక ప్రయోజనాలంటే అతని దగ్గరున్న కొన్ని మేకలన్నమాట.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 65వ ప్రకరణం - తఫ్సీర్, 4వ సూరా -నిసా, 17వ అధ్యాయం - వలా తఖూలూ లిమన్ అల్ఖా ఇలైకుముస్సలామ లస్త మూమిన)

1902. హజ్రత్ బరా బిన్ ఆజిబ్ (రజి) కథనం:- "మీరు మీ ఇండ్లలోకి దొడ్డి దారిన ప్రవేశించడం పుణ్యకార్యం కాదు. దేవుని ఆగ్రహం నుండి తప్పించుకోవడమే అసలైన పుణ్యకార్యం. కనుక మీరు మీ ఇండ్లలోకి ముఖద్వారం గుండానే ప్రవేశించండి". (2:189)

ఈ సూక్తి మా గురించి అవతరించింది. అన్సారులు హజ్ యాత్ర నుండి తిరిగొచ్చిన తరువాత తమ ఇండ్లలోకి వాటి ముఖద్వారాల గుండా ప్రవేశించకుండా దొడ్డి దారిన ప్రవేశిస్తారు. ఇది వారి ప్రాచీన సంప్రదాయం. దాని ప్రకారం ఒక అన్సారీ ముస్లిం హజ్ యాత్ర నుండి తిరిగొచ్చి తన ఇంట్లోకి దొడ్డి దారిన ప్రవేశించాడు. ఆ సందర్భంలో ఈ సూక్తి అవతరించింది.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 26వ ప్రకరణం-ఉమ్రా, 18వ అధ్యాయం - ఖౌలిల్లాహితఆలా (వాతుల్ బుయూత మిన్ అబ్వాబిహా)

1903. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మస్వూద్ (రజి) కథనం:- మానవుల్లో కొందరు జిన్నులలో కొందరిని పూజిస్తూ వుండేవారు. తరువాత ఆ జిన్నులు ముస్లిములయిపోయారు. కాని ఈ మనుషులు మాత్రం ఇంకా ఆ జిన్నులనే పూజిస్తూ ఉండిపోయారు, అలాంటి మానవుల్ని గురించి ఈ సూక్తి అవతరించింది- "వీరు ఎవరిని మొరపెట్టుకుంటున్నారో వారు స్వయంగా తమ ప్రభువు సాన్నిధ్య మార్గాన్ని అన్వేషిస్తున్నారు. వారు పరస్పరం పోటీపడుతూ ఆయన కారుణ్య కటాక్షాలను ఆశిస్తున్నారు. ఆయన శిక్షకు భయపడుతున్నారు." (17:57)

(సహీహ్ బుఖారీ:- 65వ ప్రకరణం- తఫ్సీర్, 17వ సూరా - బనీ ఇస్రాయీల్, 7వ అధ్యాయం - ఖులిద్ ఉల్లజీన జఅమ్తుమ్ మిన్ దూనిహీ)

5వ అధ్యాయం - తౌబా, అన్ఫాల్, హష్ర్ సూరాల వ్యాఖ్యానం

1904. హజ్రత్ సయీద్ బిన్ జుబైర్ (రజి) కథనం:- నేను హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజి)ని తౌబా సూరాను గురించి అడిగితే ఆయన ఇలా సమాధానమిచ్చారు: "తౌబా సూరా (అవిశ్వాసుల్ని, కపటుల్ని) అవమానపరిచే సూరా. ఈ సూరాలో 'వారిలో ఒకడు, వారిలో ఒకడు' అని మాటి మాటికి సూక్తులు

అవతరిస్తున్న తీరును గమనిస్తే, ఎవరినీ వదలి పెట్టడం జరగదని, అందర్నీ ప్రస్తావించడం జరుగుతుందని మాకు అనుమానం కలిగేది".

ఆ తరువాత నేను అన్ఫాల్ సూరాని గురించి అడిగితే "ఈ సూరా బద్ర్ యుద్ధం గురించి అవతరించింది" అని అన్నారు ఆయన. ఆ తరువాత నేను హష్ర్ సూరాని గురించి అడిగాను. దానికాయన "ఈ సూరాలో బనీ నజీర్ (తెగయూదుల) గురించిన ప్రస్తావన ఉంది" అని అన్నారు.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 65వ ప్రకరణం - తఫ్సీర్, 59వ సూరా-హష్ర్, 1వ అధ్యాయం-హద్దసనా ముహమ్మద్ బిన్ అబ్దుర్రహీం)

6వ అధ్యాయం-మద్య నిషేధం గురించిన సూక్తి అవతరణ

1905. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి)కథనం:- హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ప్రవక్త వేదిక (మింబర్) పై నిలబడి ప్రసంగిస్తూ "సారా నిషేధం గురించిన ఆజ్ఞ అవతరించింది. ఆ రోజుల్లో సారా అయిదు రకాల వస్తువులతో తయారు చేయబడుతుండేది (1) ద్రాక్ష, (2) ఖర్జూరం, (3) సాధారణ గోధుమలు, (4) జౌరకం గోధుమలు, (5) తేనె. బుద్ధిమాంద్యం కలిగించే ప్రతి వస్తువునీ (అరబీ భాషలో) 'ఖమర్' అంటారు. అదీగాక (1)తాత (2)వారసుల్లేకుండా చనిపోయేవాడు(3) వడ్డీకి సంబంధించిన ఒక రకం. ఈ మూడు విషయాలను గురించి కూడా దైవప్రవక్త (సల్లం) మమ్మల్ని వీడిపోకముందే స్పష్టమైన ఆదేశాలు ఇస్తే బాగుంటుందని నేను కోరుకునేవాణ్ణి".

(సహీహ్ బుఖారీ:-74వ ప్రకరణం - అష్రిబా, 5వ అధ్యాయం-మాజాఅ ఫీఅన్నల్ఖమ్ర మాఖామరల్ అఖ్ల మినష్షరాబ్)

7వ అధ్యాయం -'హాజాని ఖస్మానిఖ్తసమూ ఫీ రబ్బిహిం' అనే సూక్తికి వ్యాఖ్యానం

1906: హజ్రత్ ఖైస్ (రహ్మలై) కథనం:- హజ్రత్ అబూజర్ గిఫ్ఫారి (రజి) ప్రమాణం చేసి ఇలా అన్నారు- "ఈ రెండు పక్షాల మధ్య తమ ప్రభువు విషయంలో జగడం వచ్చింది" (22:19) అనే సూక్తి బద్ర్ యుద్ధం నాడు పంక్తుల నుండి బయటికి వచ్చి పరస్పరం పోరాడిన యోధుల్ని గురించి అవతరించింది. ఇందులో (ముస్లింల తరఫున) (1) హజ్రత్ హమ్జా (రజి) (2) హజ్రత్ అలీ (రజి), (3) హజ్రత్ ఉబైదా (రజి); (అవిశ్వాసుల తరఫున) రబీయా కొడుకులు (1) ఉత్బా, (2) షీబా, (3) మరొకతను వలీద్ బిన్ ఉత్బా పాల్గొన్నారు.

(సహీహ్ బుఖారీ:- 64వ ప్రకరణం - మగాజి, 8వ అధ్యాయం - ఖత్లి అబీజహల్)

---

(1) అంటే, తాత వదలిన ఆస్తి సమస్య.

(2) చనిపోయేటప్పుడు సంతానం తల్లిదండ్రులు లేకుండా సోదరసోదరీలుగాని, లేదా దూరపు బంధువులు గాని మాత్రమే కలిగి ఉండే వ్యక్తి. ఇలాంటి వ్యక్తిని 'కలాలా' అంటారు. కొందరి దృష్టిలో కేవలం సంతానం లేకుండా చనిపోయే వ్యక్తిని 'కలాలా' అంటారు. హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) జీవితాంతం ఈ వ్యవహారం గురించి సందిగ్ధంలో పడి ఉన్నారు. అయితే కొందరు షరీఅత్ వేత్తలు హజ్రత్ అబూ బకర్ (రజి) అభిప్రాయాన్ని సమర్థించారు. అంటే సంతానం, తల్లిదండ్రులు లేకుండా సోదర సోదరీలు, దూరపు బంధువులు మాత్రమే కలిగి ఉండేవాడు 'కలాలా' క్రిందికి వస్తాడని ఆయన అభిప్రాయం. ఖుర్ఆన్ ద్వారా కూడా ఈ విషయం ధృవపడుతోంది. ఖుర్ఆన్ కలాలా వ్యక్తి ఆస్తికి అతని సోదరీని వారసురాలిగా పరిగణించింది (4:176). తండ్రి జీవించి ఉంటే సోదరీకి వాటా లభించే ప్రసక్తే ఉండదు.

(3) ఇది 'రిబా' అల్ఫజల్ రకం వడ్డీ. ఇందులో మళ్ళీ రెండు రకాలున్నాయి. ఒకటి అప్పిచ్చి దాని మీద లాభం తీసుకోవడం. అప్పు గడువు పెరిగిన కొద్దీ వడ్డీ కూడా పెరుగుతుంది. ఇలాంటి వడ్డీ పద్ధతిని ఖుర్ఆన్ నిషేధించింది. దీని విషయంలో ధర్మవేత్తల మధ్య ఎలాంటి భేదాభిప్రాయాలు లేవు. రెండో రకం వడ్డీ గురించి ప్రవక్త ప్రవచనంలో ఆరు వస్తువుల ప్రస్తావన ఉంది: (1) బంగారం, (2) వెండి, (3) గోధుమలు, (4) యవలు, (5) ఖర్జూరం, (6) ఉప్పు. మిగతా వస్తువుల విషయంలో ధర్మవేత్తల మధ్య భేదాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. (సంకలనకర్త)